МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО БИТОВА ТЕХНИКА
гр. Пловдив, ул. „Иван Перпелиев" № 2; тел.: 032/628 524
www.pgbt-plovdiv-bg.com; e-mail: pgbt2005@abv.bg

Утвърдил: .....

Директор: Г.Георгиева

УЧИЛИЩНА ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В ПГБТ- Пловдив
МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

I. *ВЪВЕДЕНИЕ И ЦЕЛИ НА НАСТОЯЩИЯ ДОКУМЕНТ*

Настоящият документ има за цел да очертае рамките на единен механизъм за превенция и интервенция на насилието и тормоза, който да подпомогне институциите в предучилищното и училищното образование в техните усилия за създаване на сигурна образователна среда.

Въвеждането на общ механизъм се налага от разбирането, че реален напредък в справянето с насилието и тормоза може да бъде постигнат само при прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и изпълнява от всички участници в образователния процес. Училищната политика регламентира целите и задачите по отношение на превенцията на насилието, както и разписва конкретни роли, отговорности и процедури за действие при възникнали ситуации на насилие и тормоз.

Документът се състои от две основни части – **Училищна политика** за превенция и интервенция на насилие и тормоз и **Таблица за класификация на формите на насилие и тормоз.**

II. *УЧИЛИЩНА ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ В ПГБТ*

1. Принципи, ценности, философия

В допълнение на принципите в системата на предучилищното и училищното образование, цитирани в чл. 3, ал. 2 от ЗПУО, политиката за сигурна образователна среда следва да се базира на следните специфични принципи:

- Изграждане на позитивна култура и климат;
- Ефективно лидерство;
- Прилагането на цялостен институционален подход;

- Споделено разбиране за насилието и тормоза и последиците;
- Подкрепа и мотивиране на децата и служителите, в т.ч. информиране, обучение, консултиране, супервизия и изграждане на капацитет за справяне с насилието;
- Въвеждане на образователни стратегии и дейности за превенция ;
- Системност и регулярност при вписване, изясняване и прилагане на мерки и последващи действия в случаи на насилие и тормоз;
- Координация и последователни усилия от страна на гимназията за изграждане на мрежа от взаимовръзки и взаимодействия за по-сигурна среда;
- Партньорство с родителите;
- Непрекъсната оценка и проследяване на ефективността на цялостната политика за превенция и интервенция на насилие и тормоз.

Основни цели на политиката за превенция и интервенция на насилието са:

- Да създаде позитивна култура и климат в училището;
- Да повиши осведомеността на всички участници в образователния процес, че насилието е неприемливо поведение;
- Да разработи система за превенция, която създава условия за превантивна работа с класа;
- Да създаде система за интервенция като разработи или разясни съществуващи правила и процедури във връзка с всяка една проява на насилие и тормоз, вкл. по отношение на идентифициране и сигнализиране;
- Да създаде система за предоставяне на подкрепа за пострадалите и въвлечените в ситуациите на насилие и тормоз;
- Да развие устойчива система за изграждане на капацитет у всички участници в образователния процес под формата на обучителни дейности, механизми за сътрудничество с други, външни за училището,служби, организации или институции, изграждане на ефективна система за дежурства и др.;
- Да създава механизми за проследяване на ефективността от дейностите по превенция и интервенция.

Училищната политика се реализира на равнище училище и на равнище клас, като на всяко едно от тези равнища се осъществяват дейности по превенция и интервенция (реакция).

2. <u>Разработване на система от мерки за сигурна образователна среда</u>

2.1.Функциониране на координационен съвет

Училищният координационен съвет отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с насилието и тормоза.

Председател: ЗДУД

Постоянен състав: педагогически съветник, председател на МО кл. ръководители, председател на уч. съвет;

Сътрудници: кл. ръководител, „подкрепящ" учител, „подкрепящ" ученик, родители

2.2.Оценка на ситуацията

Оценката и анализирането на ситуацията са от значение за планирането на дейности за изграждане на сигурна образователна среда. Оценката се организира от училищното ръководство и се осъществява от координационния съвет всяка учебна година. Резултатите от оценката и наличието на проблем се обсъждат на педагогически съвет, на който участие могат да вземат всички заинтересовани страни. Резултатите могат да се обсъдят и на родителски срещи, и в часовете на класа.

2.3.Изготвяне на план за превенция и интервенция на насилието и тормоза

Този план се изготвя и реализира от Училищен координационен съвет и се утвърждава от директора с продължителност една учебна година и се актуализира всяка година.

2.4.Планиране/актуализиране на дейности по превенция

2.4.1. Дейности по превенция на равнище институция:

- актуализиране и спазване на етичния кодекс на ПГБТ;
- прилагане на единни училищни правила, които са част от Правилника за дейността на гимназията;
- внасяне на промени в Правилника за дейността на училището при необходимост;
- запознаване на цялата училищна общност с определението, проявлението и последиците от насилието и тормоза;
- подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоз и насилие;
- повишаване квалификацията на учителите за работа с програмите, включително реализиране на специализирани обучения за определени категории от работещите в училище за превенция и справяне с насилието и тормоза;
- информиране и актуализиране на информацията за наличните ресурси в общността – съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в училище;

2.4.2. Дейности на ниво клас включват:

- обучителни дейности, в които водеща роля има класния ръководител. За работата на равнище клас следва да се прилагат всички форми на групова работа, дискусии, решаване на казуси, ролеви игри, споделяне на опит, като се използват възможностите на часа на класа, учебни предмети от задължителните учебни часове, различни извънкласни и извънучилищни дейности. Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за насилието и тормоза и се работи за формирането у учениците на нагласи и социални умения за здравословно и ненасилствено общуване;

- изработване на правила за поведение от всеки клас;
- осигуряване на условия за участие на учениците при реализиране на дейности по превенция;
- провеждане на тематични родителски срещи.

2.5.Дейности по интервенция

2.5.1. Дейности по интервенция на ниво институция

Дейностите по интервенция на ниво институция задължително се включват в Годишния план на училището и се приемат на първия педагогически съвет за учебната година. Включват:

- **водене на дневник** със случаи и процедури за управление на информацията

Дневникът със случаи се създава единствено за целите на анализа и планирането на цялостна училищна политика за противодействие на насилието и тормоза в училище. В него се документират единствено ситуациите, съответстващи на нива две и три според приетата класификация (Таблица за класификация на формите на насилие и тормоз), при които е необходима и намесата на координационния съвет. Ситуацията, която следва да се впише в Дневника със случаи, съдържа следната информация: дата, клас, участници, вид насилие и ниво (кратко описание на ситуацията), какво е предприето като действия (интервенция), подпис на служителя. На базата на вписаните ситуации, координационният съвет извършва оценка на риска. Екипът е отговорен за анализа и разпознаването на ученици, които участват и се въвличат в ситуации на тормоз, без значение дали извършват проявите или са пострадали от насилието. Анализът е подчинен на цели за извеждане на необходимост от индивидуална работа по случай с ученик, който се намира в ситуация на риск по смисъла на ЗЗД и ЗПУО и предлага мерки и конкретни интервенции. Екипът дава становище и насочва ученикът към допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете в риск. Дневникът се съхранява при педагогическия съветник;

- **иницииране на работа по случай**, включително насочване към други служби

При случаи от трето ниво, както и по преценка при случаи от второ ниво, незабавно се уведомява Дирекция „Социално подпомагане“ (Отдел „Закрила на детето“ – ОЗД) и/или полицията. Уведомените институции започват проверка на сигнала по реда на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие, и за взаимодействие при кризисна интервенция (виж Насоки за интервенция: Кой, кога и къде може да подава сигнал за дете в риск?), в който следва се включи представител на институцията (класен ръководител, педагогически съветник). Индивидуалната работа по случай с дете се осъществява интегрирано от

мултидисциплинарен екип. При становище от координационния съвет в училището за иницииране на работа по случай или ако не се свика Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие, и за взаимодействие при кризисна интервенция, психологът следва да инициира работа по случай с детето в училището.

2.5.2. Дейности по интервенция на ниво клас

- обсъждане между учениците и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем;
- съвместни действия между класен ръководител и педагогически съветник, включване на външни специалисти;
- използване на посредник при разрешаване на конфликта;
- провеждане на тематични родителски срещи.

3. Работа с родители

Партньорството с родителите за съдействие **по превенция** на насилието и тормоза може да се осъществява чрез:

- Провеждане на тематична родителска среща, в която учителите да запознаят родителите с цялостната политика, да им се представят основните моменти в механизма и да се дискутира тяхната готовност да участват.
- Покана към родители, които да се включат, като представят своите професии, хобита, интереси, така че да направят видима връзката между образованието и приложението му в живота.
- Идентифициране на родители, които могат да бъдат посредници за осъществяване на връзка между училището, и други организации и институции.

Партньорството с родителите в случаи на **интервенция**: във всички случаи е необходимо родителите на участващите в ситуацията на насилие или тормоз деца да бъдат уведомени за случилото се, както и за предприетите от институцията действия за разрешаване на ситуацията. Насоки към учителя за разговор с родителите:

- Добре е разговорът да бъде започнат със силните страни на децата и след това да се представи ситуацията. Това ще помогне за свалянето на напрежението още в началото.
- Добре е останалите родители от класа също да бъдат информирани за ситуацията и предприетите действия с цел изясняване на неизвестните и сваляне на напрежението. По този начин се ограничават различни интерпретации и

спекулации поради непознаване на ситуацията. Родителите трябва да бъдат информирани, че критиките, обидите и неглижирането на другото дете или деца от тяхна страна са недопустими и само ще задълбочат конфликта.

- Разговорът трябва да бъде проведен на подходящо място, в партньорски взаимоотношения, като се остави отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки; от разговора могат да бъдат изведени конкретни договорености – кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат. Конструктивно е учителят да дава конкретни препоръки на родителите какво биха могли да направят и да обсъжда дали това е според възможностите им. По преценка учителят може да насочи родителите за консултация с педагогическия съветник или с училищния психолог, или с други специалисти при необходимост.

Насоки за работа с родители, когато не съдействат:

В случай че родителите откажат да съдействат или по някакъв начин саботират действията на училището, учителят следва да се обърне към координационния съвет и случая да се обсъди.

4. **Ресурсна обезпеченост**

4.1. Ръководството на институциите в системата на предучилищното и училищното образование е необходимо да осигурява:

- ежегодно обучение на служителите по теми, свързани с насилието и тормоза;
- обучени специалисти за интервенция в ситуации на тормоз в институцията, а при липса на такива да се обърне към външни за институцията специалисти, които са обучени за интервенция в ситуации на тормоз;
- информация, материали по темата за насилието и тормоза в училище, информация за наличните ресурси в общността и други.

4.2. Министерството на образованието и науката е необходимо да осигурява:

- проучване на необходимостта от повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в областта на справяне с тормоза в образователните институции;
- обучения чрез включване на тематични области, свързани с насилието и тормоза, в Националната програма за квалификация, посредством оперативни програми и други.

Настоящият документ има характер на задължителен при разработване на планове и програми, свързани с насилие и тормоз и е актуализиран на педагогически съвет с Протокол № 6 на 11.11.2021г.